

Sygn. akt: III AUa 564/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSO del. Dorota Rzeźniowiecka. (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w Łodzi

sprawy **A. G. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 18 lutego 2013 r., sygn. akt: VI U 1235/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 564/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił A. G. (1) prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

A. G. (2) wniósł o zmianę decyzji.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z 18 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Płocku zmienił decyzję ZUS i przyznał A. G. (2) prawo do emerytury od 1 sierpnia 2012 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że A. G. (3), urodzony (...), 23 sierpnia 2012 r. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił łączny okres zatrudnienia w wymiarze 29 lat, 4 miesiące i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W czasie swojego zatrudnienia w Zakładzie (...) w C. od 10 listopada 1971 r. do 10 lutego 1978 r. zajmował się elektrycznym spawaniem kabin żurawi samojezdnych. W okresie od 10 lutego 1978 r. do 31 sierpnia 1988 r. był zatrudniony w Fabryce (...) w W. - Oddział Produkcji (...) (...)w K., gdzie w okresie od 1 sierpnia 1982 r. do 31

sierpnia 1988 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę spawacza. W okresie od 1 września 1988 r. do 30 września 2009 r. A. G. (3) był zatrudniony w Fabryce (...) w C. przekształconej w (...) Sp. z o.o. Zakład (...) w C., od 1 czerwca 1997 r. przekształconej w (...) Sp. z o.o. w C., gdzie od 1 września 1988 r. do 12 stycznia 1998 r. nadal wykonywał pracę spawacza na stanowiskach: spawacza (od 1 września 1988 r. do 31 października 1993 r. i od 16 maja 1997 r. do 12 stycznia 1998 r.) i spawacza - ślusarza (od 1 listopada 1993 r. do 15 maja 1997r.). Od 1978 r. do lat 90-tych odwołujący się, mimo zmiany nazwy pracodawcy, pracował w tym samym miejscu - w zakładzie w K. i wykonywał tą samą pracę spawacza. Po przejściu do C. do 12 stycznia 1998 r. odwołujący nadal pracował jako spawacz, a od 13 stycznia 1998 r. został przeniesiony na stanowisko operatora pras. Dwuzawodowe stanowisko pracy spawacz - ślusarz było przyznawane w zakładzie pracy spawaczom, w tym odwołującemu się, z uwagi na to, że dodatkowo wykonywali oni drobne prace ślusarskie, takie jak czyszczenie spoin, załamania ostrych krawędzi, oszlifowanie spawu, za które byli wynagradzani. Czynności te zajmowały im około 10% czasu w ramach całej dniówki roboczej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne. Przywołał art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zaznaczył, że jednym z warunków nabycia prawa do emerytury jest przepracowanie co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Okręgowy podkreślił, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, iż odwołujący w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) w C. przekształconej w (...) Sp. z o.o. Zakład (...) w C., od 1 czerwca 1997 r. przekształconej w (...) Sp. z o.o. w C., będąc zatrudnionym na stanowisku spawacza – ślusarza, od 1 listopada 1993 r. do 15 maja 1997 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r., dział XIV „prace różne”, pozycja 12 - „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym”. Sąd stanął na stanowisku, że takiej właśnie kwalifikacji nie wyklucza wykonywanie przez odwołującego drobnych prac ślusarskich.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że nie wyłączył ze spornego okresu okresów pobytu odwołującego na zwolnieniach lekarskich opisanych w zaświadczeniu pracodawcy z dnia 30 września 2009 r. W tym zakresie powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2011 r., w którym stwierdzono, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1, obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r.

Konkludując Sąd zauważył, że odwołujący, po doliczeniu szczególnego stażu ubezpieczeniowego uznanego przez ZUS, udowodnił wymagane prawem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a więc korzysta z uprawnień do wcześniejszego świadczenia emerytalnego z tego tytułu.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy. Postawił zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez przyjęcie, że do okresu pracy w szczególnych warunkach zalicza się okresy niezdolności do pracy przypadające po dniu 14 listopada 1991 r., za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego co skutkowało przyznaniem wnioskodawcy emerytury pomimo braku 15 letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez oddalenie odwołania od decyzji odmawiającej prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Przedmiotem sprawy było prawo do emerytury w związku z pracą w szczególnych warunkach. Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2009, Nr 153, poz. 1227 z zm.) ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r. uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury

w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy (tj. 25 lat dla mężczyzn). Warunkiem jest także nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz, do 1 stycznia 2013r., rozwiązanie stosunku pracy. Art. 32 ust. 1 przewiduje, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym. Ust. 4 wskazuje, że wiek emerytalny oraz warunki, na podstawie których osobom uprawnionym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisem tym jest rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43). W § 4 określa ono, że osoba zainteresowana winna osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz co najmniej 15 lat wykonywać prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Jak wynika z treści apelacji przedmiotem sporu pomiędzy stronami nie był już fakt wykonywania przez skarżącego pracy w szczególnych warunkach od 1 listopada 1993 r. do 15 maja 1997 r. w (...) w C. polegającej na spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym tj. pracy wymienionej pod poz. 12 działu XIV wykazu A. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie kwestionował ustalenia tej treści. Wskazywał natomiast na to, że Sąd Okręgowy błędnie, bowiem z naruszeniem przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, zaliczył do okresu pracy w szczególnych warunkach okresy niezdolności do pracy: od 4 lipca 1994 r. do 2 sierpnia 1994 r., od 17 marca 1995 r. do 21 marca 1995 r., od 2 sierpnia 1995 r. do 21 sierpnia 1995 r., od 23 października 1995 r. do 31 października 1995 r., od 20 sierpnia 1996 r. do 24 sierpnia 1996 r., od 3 kwietnia 1997 r. do 15 maja 1997 r. – łącznie w wymiarze 112 dni. Nieuwzględnienie owych okresów oznaczałoby, że odwołujący nie legitymuje się niezbędnym wymiarem stażu ubezpieczenia w szczególnych warunkach (Sąd pierwszej instancji przyjął go w wymiarze 15 lat, 2 miesięcy i 6 dni), a tym samym nie nabył prawa do żądanego świadczenia.

Zarzut powyższy jest niezasadny. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił powody, dla których w okolicznościach niniejszej sprawy, uzasadnionym jest zaliczenie również i okresów niezdolności do pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach. Sąd Apelacyjny w pełni podziela tą argumentację. ZUS wskazywał tu na treść art. 32 ust. 1a pkt 1, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Literalna wykładnia tego przepisu potwierdzałaby stanowisko organu rentowego. Nie można jednak pominąć poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w przywołanym już przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 13 lipca 2011 r. (I UK 12/11). W judykacie tym stwierdzono, że zastosowanie w/w przepisu (wprowadzonego ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw Dz.U.2004.121.1264) jest uzasadnione jedynie wobec tych osób, które przed dniem jego wejścia w życie tj. przed 1 lipca 2004 r., nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury wynikających z art. 184 ust. 1 ustawy. Prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje bowiem temu ubezpieczonemu, który spełnia warunki określone w tym przepisie, niezależnie od tego, kiedy osiągnął wiek przewidziany w art. 32 tej ustawy. Jednocześnie wyłączenie okresów zwolnień lekarskich i urlopów macierzyńskich wynika tylko i wyłącznie z art. 32 ust. 1a pkt 1, który datą nawiązuje do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytury i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw. Wówczas okres pracy w szczególnych warunkach obejmował zarówno okresy składkowe, jak i okresy nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę, zatem zaliczało się również min. okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent. Zatem na gruncie przepisów prawa (z wyłączeniem właśnie art. 32 ust. 1a pkt 1), w tym i § 2 rozporządzenia, nie ma przeszkód do uwzględniania także zwolnień lekarskich czy urlopów macierzyńskich. A jak już wyżej wspomniano stosowanie w/w przepisu w stosunku do ubezpieczonych, którzy w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli pełny staż ubezpieczeniowy, w tym wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego, jest wyłączone. Wymaganie bowiem od takich osób dodatkowo warunku osiągnięcia

przed dniem 1 lipca 2004 r. odpowiedniego wieku emerytalnego byłoby zbyt daleko idące. Uzasadniając powyższe Sąd Najwyższy wskazał, że pomijałoby się wówczas ochronę prawa tymczasowego, ukierunkowanego na przyszłe świadczenia. Sytuacja osób wymienionych w art. 184 polega właśnie na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. W art. 184 ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Dlatego też, jak podkreślił Sąd Najwyższy, wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Wymaganie od osób, które spełniły w dniu 1 stycznia 1999 r. warunki dotyczące stażu ubezpieczenia dodatkowo warunku osiągnięcia przed dniem 1 lipca 2004 r. przewidzianego w art. 32 ustawy wieku należy uznać za zbyt daleko idące, pomijające ochronę prawa tymczasowego, ukierunkowanego na przyszłe świadczenia.

Przekładając powyższe rozważania na okoliczności niniejszej sprawy staż pracy w szczególnych warunkach A. G. (1) winien być ustalony bez wglądu na treść art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy, a więc z uwzględnieniem zwolnień lekarskich. Jeżeli tak, to jak najbardziej słusznie Sąd Okręgowy, ustalił, że odwołujący posiada na 1 stycznia 1999 r. ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym spełnia wszystkie warunki konieczne do nabycia prawa do świadczenia. Zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji jest zatem prawidłowy a apelacja organu rentowego jako bezzasadna podlega na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu.

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji.